

จริยธรรมทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม Lawyer Ethics in MahaSarakhm Province Court

อารักขณ์ สุขณะล้ำ¹, ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชิงชาญ จงสมชัย²
Arak Suknalam¹, Asst. Prof. Changchan Jongsomchai²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับจริยธรรมของทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม 2) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักจริยธรรมของทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคามกลุ่มตัวอย่าง คือ ลูกความ ได้แก่ โจทย์ จำเลย หรือญาติ โดยใช้คดีที่เกิดขึ้นในระหว่างเดือนมกราคม-มิถุนายน ปี 2558 รวมทั้งสิ้น 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวมข้อมูลวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมต่อทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68, S.D. = 1.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนปัญหา คือ 1) ทนายความไม่ตรงต่อเวลาในการไปว่าความทำให้ลูกความไม่พอใจในการทำงานของทนายความ 2) เรื่องค่าจ้างทนายความหรือค่าตอบแทน 3) ทนายความโฆษณาว่าตนเองเก่งกว่าทนายความคนอื่น และสามารถว่าความได้ทุกคดีแล้วสามารถวิงวอนคดี ว่ารู้จักอัยการ ผู้พิพากษา 4) ทนายไม่ค่อยมีเวลาให้ลูกความหรือทิ้งคดีความไม่ว่าความให้ต่อ และ 5) ทนายความที่เลือกรับคดีที่ตนเองถนัดทนายบางคนไม่เคยรู้คดีพิพาทเลย ทั้งนี้จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อจริยธรรมของทนายความ เพื่อจะนำไปพัฒนาหรือศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมทนายความในศาลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการทำงานของทนายความในศาล

คำสำคัญ : จริยธรรม, ทนายความ, ศาลจังหวัดมหาสารคาม

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ประจำสาขาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Graduate student in Public Policy, College of Politics and Governance, Mahasarakham University

² Assistant Professor, Lecturer in College of Politics and Governance, Mahasarakham University

Abstract

The research aims to study 1) the ethic of lawyer in Maha Sarakham Province Court and 2) the problems and suggestions to improve the ethic duty of lawyer in Maha Sarakham Province Court. The sample used were prosecution or defense cases by relatives during the months from January to June 2015 is total of 385 people. The instrument used collecting data was a questionnaire. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation. The study found that The public opinion about the ethic of lawyer in Maha Sarakham Province Court were at a high level ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 1.09) when considering each side. Found in all aspects of the problem : 1) the lawyer is not the time to go that makes you not mind the work of lawyer, 2) the cost of hiring a lawyer or compensation, 3) attorneys at boasted that he excelled. other lawyer and that any lawsuit Can lobbying case Knowing that the prosecutor, judge 4) lawyer do not have time to throw the ball or the lawsuit. Whether to continue and 5) to choose the lawyer that they are lawyer, some cases never know it. This will guide the work of the ethics attorney . To be taken to develop a study on ethics lawyer in the courts to achieve the performance of a lawyer in court.

Keywords : Ethics, Lawyer, Maha Sarakham Province Court

บทนำ

สังคมปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลง ปัญหาด้านจริยธรรมจะเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดมีในขณะนี้ปัญหาด้านจริยธรรมของนักการเมือง โกงกินบ้านเมือง ปัญหาจริยธรรมของข้าราชการที่เบียดเบียนประชาชน หรือแม้แต่ปัญหาจริยธรรมของกลุ่มวิชาชีพอื่นๆ อาทิเช่น หมอฆ่าหมอ หรือบุคคลอื่นๆ ครูฆ่าภริยาตนเองรวมทั้งบุตร วิศวกรรมถอดแบบแปลนทำให้ตึกถล่ม รวมทั้งสื่อมวลชนที่ต้องเสนอข่าวคราวของบุคคลอื่นเกิดการละเมิดและหมิ่นประมาทในสังคม หรือแม้แต่ทนายความปัญหาเหล่านั้น

น่าจะมาจากสาเหตุโดยรวมอะไร ปัญหาอย่างนี้ควรแก้ไขอย่างไร จะใช้เวลาแก้ไขขนาดไหน หรือแก้ไขไม่ได้แล้ว ควรยกระดับปัญหานี้ขึ้นเป็นปัญหาระดับชาติได้แล้ว หรือยัง ปัญหาจริยธรรมควรจะเป็นปัญหาระดับชาติได้แล้ว แม้ว่าวันนี้จะเริ่มต้นช้า แต่ก็ยังดีกว่าไม่ได้เริ่มต้น (นฤตย์ เสกธีระ, 2546 : 6)

หมายความเป็นนักกฎหมายที่มีบทบาทสำคัญต่อประเทศชาติ และประชาชน เพราะการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความนั้น ทนายความจะต้องพิทักษ์รักษาความถูกต้องเป็นธรรมของสังคม ไว้ให้ได้ และนอกจากนั้นยังต้องมีหน้าที่รักษาประโยชน์ของลูกความให้ถูกต้องตามกฎหมาย การประกอบอาชีพของทนายความเป็นการเป็นการประกอบวิชาชีพ (Profession) ซึ่งการประกอบอาชีพนั้นจะเป็นการประกอบอาชีพตามธรรมเนียมที่วางไว้เป็นบรรทัดฐาน เป็นการศึกษาขั้นสูงในด้านความคิด มีการฝึกอบรมทางจิตใจเพื่อให้เกิดอุดมการณ์รับใช้ส่วนรวม ทำงานโดยอุทิศตนไปตลอดชีวิตในขนบธรรมเนียมและจรรยาบรรณของทนายความนั้น ผู้เป็นทนายความจะต้องเรียนรู้วิธีการที่จะเป็นทนายความที่ดี อันจะได้นำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพทนายความ และการดำรงตนอยู่ในสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้คือหลักจริยธรรมของทนายความ หลักจริยธรรมของทนายความส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติ (สิทธิโชค ศรีเจริญ, 2545 : 32-50) หน้าที่ของทนายความโดยสาระสำคัญนั้นประกอบด้วยหน้าที่ที่มีต่อลูกความก่อนการดำเนินคดีในระหว่างดำเนินคดี การให้คำปรึกษาทางกฎหมายอย่างตรงไปตรงมา การไม่ควรปฏิเสธ ไม่รับว่าความ การขอทราบความจริงจากลูกความ การประนีประนอมยอมความ อุทิศเวลาให้แก่ลูกความ มีอิสระในการดำเนินคดี ชื่อสัตย์สุจริตต่อลูกความ รักษาความลับของลูกความ บอกกล่าวลูกความเพื่อถอนตัวจากคดี ให้ความเคารพต่อศาล ไม่หลอกลวงศาล รักษาเวลาและให้เกียรติศาล ปฏิบัติตนต่อผู้ร่วมวิชาชีพอย่างเป็นธรรมไม่แย่งความ ไม่โฆษณาหาลูกความ ไม่หาคดีมาทำโดยมีค่าตอบแทน ผู้หาคดีให้ รักษาความจาสัตย์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นผู้นำมหาชนในการทำให้กฎหมายเกิดความยุติธรรม ส่งเสริมความยุติธรรมตามวิถีทางของกฎหมาย รักษาสถาบันกฎหมายให้บริสุทธิ์ และใช้กฎหมายให้เป็นไปตามโดยยุติธรรม นอกจากนั้นแล้วทนายความยังมีหน้าที่ผดุงการยุติธรรมของบ้านเมือง และถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรม การอำนวยความสะดวกยุติธรรมของบ้านเมืองจะดำเนินไปโดยความเรียบร้อยไม่ได้ ถ้าหากปราศจากการปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องของทนายความ ฉะนั้นโดยหน้าที่ของทนายความ

ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมแล้ว เราถือว่าทนายความนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ศาล (Court Officer) ทนายความจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรงต่อกฎหมาย (สิทธิโชค ศรีเจริญ, 2545 : 17)

จังหวัดมหาสารคาม มีศาลจังหวัดมหาสารคาม เป็นองค์กรหลักในกระบวนการยุติธรรม อันมีทั้งศาล อัยการ ตำรวจ ราชทัณฑ์ และทนายความในจังหวัดมหาสารคาม ก็เคยมีเหตุการณ์ผิดมารยาททนายความและจริยธรรมของทนายความอยู่บ้าง อาทิเช่น ทั้งคดีก่อให้เกิดความเสียหายต่อลูกความ โฆษณาอวดอ้างตนเองว่าตนเองเก่งกว่าทนายความคนอื่น แย่งคดีความกัน คำความให้ลูกความทะเลาะกันเพื่อให้ได้คดีความ เป็นต้น และเมื่อเปรียบเทียบกับหลักจริยธรรมของทนายความที่กำหนดว่าทนายความจะต้องรับเป็นทนายความนั้นในด้านปัญหาทั้งคดีความ เพราะความคิดเห็นในการต่อสู้คดีความไม่ตรงกัน ไม่ได้รับเงินค่าจ้างตามที่ต้องการ และส่วนที่โฆษณาวาดอ้างตนเองว่าตนเองเก่งกว่าทนายความคนอื่นก็เพราะจะได้คดีมาทำมากกว่าทนายความอื่น และเพื่อให้ตนเองได้คดีความมากกว่าทนายความคนอื่นและพูดหลอกล่อลูกความว่ารู้จักผู้พิพากษาสามารถช่วยให้หลุดคดีความได้จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามหลักจริยธรรมของทนายความ อันจะก่อให้เกิดปัญหาทำให้ทนายความประพฤติจริยธรรมของทนายความ

ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะเป็นทนายความ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องจริยธรรมของทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม เพื่อจะได้นำความรู้ไปช่วยแก้ปัญหาจริยธรรมทนายความในวิชาชีพทนายความต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับจริยธรรมของทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักจริยธรรมของทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ทำให้ทราบจริยธรรมของทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม อันจะนำข้อสนเทศไปใช้เป็นประโยชน์เพื่อการพัฒนา และปรับปรุงการปฏิบัติงานทนายความให้สอดคล้องกับจริยธรรมของทนายความมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างครั้งนี้ คือ ลูกความ ได้แก่ โจทก์ จำเลย หรือญาติ โดยใช้คดีที่เกิดขึ้นในศาลจังหวัดมหาสารคามระหว่างเดือนมกราคม – มิถุนายน ปี 2558 ที่มาติดต่อที่ศาลจังหวัดมหาสารคามจำนวน 9,935 คน ในช่วงคดีที่เกิดขึ้นในระหว่างเดือนมกราคม – มิถุนายน ปี 2558 โดยผู้ศึกษาได้กำหนดจากการคำนวณตามสูตรของ Yamane (1973 : 727-728) มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประเภทคดี และสถานะ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check-List) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของทนายความต่อลูกความ ต่อกระบวนการยุติธรรมและประชาชน เป็นแบบสอบถามจริยธรรมของทนายความ ซึ่งครอบคลุม 3 ด้าน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจริยธรรมของทนายความ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการนำสถิติพื้นฐานมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของประชาชนเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับจริยธรรมทนายความ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่

ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่การบรรยายผลการศึกษา

3. การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะจริยธรรมทนายความ ใช้ความถี่และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง จริยธรรมทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นสำคัญในการนำเสนอตามลำดับสามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมต่อทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคามโดยรวม สามารถสรุปผลได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมต่อทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม และเป็นรายด้าน

จริยธรรมต่อทนายความในศาล จังหวัดมหาสารคาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านจริยธรรมต่อลูกค้า	3.74	1.08	มาก
2. ด้านจริยธรรมต่อกระบวนการยุติธรรม	3.71	1.05	มาก
3. ด้านจริยธรรมต่อประชาชน	3.59	1.14	มาก
โดยรวม	3.68	1.09	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ลูกค้ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมต่อทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคามโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านจริยธรรมต่อลูกค้า ($\bar{X} = 3.74$) ด้านจริยธรรมต่อกระบวนการยุติธรรม ($\bar{X} = 3.71$) และด้านจริยธรรมต่อประชาชน ($\bar{X} = 3.59$)

2. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมต่อทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม แบ่งตามรายด้าน สามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านจริยธรรมต่อลูกค้า พบว่า ลูกค้ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมต่อทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม ด้านจริยธรรมต่อลูกค้าโดยรวม

อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ ระดับปานกลาง 1 ข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 10. นายรักษามลประโยชน์ของลูกความในการดำเนินคดี โดยการตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างละเอียด ($\bar{X} = 3.93$) และข้อ 5. นายดำเนินคดีเต็มความสามารถ ($\bar{X} = 3.86$) และข้อ 6. นายดำเนินคดีอย่างเที่ยงตรง ($\bar{X} = 3.86$)

2.2 ด้านจริยธรรมต่อกระบวนการยุติธรรม พบว่า ลูกความมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมต่อนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม ด้านจริยธรรมต่อกระบวนการยุติธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 11 ข้อ ระดับปานกลาง 1 ข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 19. รับเป็นนายความด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 4.02$) ข้อ 15. นายให้ความเคารพในดุลยพินิจของศาล ($\bar{X} = 3.86$) และข้อ 13. นายเคารพและให้เกียรติศาลในการดำเนินคดี ($\bar{X} = 3.82$)

2.3 ด้านจริยธรรมต่อประชาชน พบว่า ลูกความมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมต่อนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม ด้านจริยธรรมต่อประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ ระดับปานกลาง 3 ข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 25. ร่วมสร้างเสริมให้สถาบันศาลให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพเป็นที่พึ่งได้ ($\bar{X} = 3.75$) ข้อ 26. นายความแสดงให้เห็นประชาชนยอมรับเป็นกรอบสังคมและหลักการในการอยู่ร่วมกันโดยสันติ ($\bar{X} = 3.69$) และข้อ 28. นายส่งเสริมความยุติธรรมตามวิถีทางของกฎหมาย ($\bar{X} = 3.69$)

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะมีดังต่อไปนี้โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้บอกถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาจริยธรรมของนายความดังนี้

3.1 เรื่องนายความไม่ตรงต่อเวลาในการไปว่าความทำให้ลูกความไม่พอใจในการทำงานของนายความ เช่น ในวันพิจารณาคดีความนายส่วนมากจะไปศาลประมาณเวลา 09.30 น. แต่ลูกความไปรอนายความตั้งแต่เวลา 08.30 น. การกระทำของนายความจึงไม่ตรงต่อเวลาทำให้ลูกความไม่สบายใจในการทำงานของนายความในเรื่องเวลา

3.2 เรื่องค่าจ้างนายความหรือค่าตอบแทน นายส่วนใหญ่จะเรียกค่าจ้างสูงเกินความจำเป็นต่อคดี ไม่น่าถึงความสามารถต่อตนเอง

3.3 เรื่องนายความโฆษณาว่าตนเองเก่งกว่านายความคนอื่น และสามารถว่าความได้ทุกคดี แล้วสามารถวิ่งเต้นคดี ว่ารู้จักอัยการ ผู้พิพากษา เช่น คดียาเสพติด ว่าสามารถรู้จักอัยการ ผู้พิพากษา ทำคดีให้หลุดได้ เพื่อจูงใจให้ประชาชน มาจ้างตนเอง

3.4 เรื่องนายไม่ค่อยมีเวลาให้ลูกความหรือทักคดีความ ไม่ว่าจะความให้ต่อนายที่รับคดีความแล้วทำดำเนินการยื่นฟ้องให้ลูกความ เป็นการทักคดีความ และพยานคดีที่รับเงินลูกความแล้วไม่ค่อยอยากให้ความปรึกษาด้านคดีความไม่ให้ความกระจ่างชัดในเรื่องคดีความ

3.5 เรื่องนายความที่เลือกรับคดีที่ตนเองถนัดนายบางคนไม่เคยรู้คดีพิพาทเลย เช่น คดียาเสพติด คดีที่ดิน คดีที่มีการต่อสู้ในการสืบพยานกัน ทำให้นายไม่มีความชำนาญทุกเรื่องจำเป็น แต่เลือกรับแต่คดีที่ตนเองถนัดทำได้

สรุปผลและอภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมต่อนายความในศาลจังหวัดมหาสารคามโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอาทิตย์ บุญอาจ (2546) ที่ได้ศึกษาจริยธรรมขอแรง ศึกษาเฉพาะกรณีศาลจังหวัดอุบลราชธานี ปรากฏว่า นายความขอแรงเห็นว่าการปฏิบัติทางด้านจริยธรรมโดยรวมเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ จริยธรรมต่อลูกความ จริยธรรมต่อกระบวนการยุติธรรม และจริยธรรมต่อประชาชน อยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุศรินทร์ ใหม่รุ่งโรจน์ (2551) ได้ศึกษาจริยธรรมของนายความขอแรงในศาลจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า จริยธรรมของนายขอแรงในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดจริยธรรมของนายความขอแรง พบว่า นายความขอแรงมีจริยธรรมต่อกระบวนการยุติธรรมสูงมากโดยนายความขอแรงมีพฤติกรรมสุภาพเรียบร้อยและให้ความเคารพศาล ให้เกียรติศาลในการดำเนินคดี ปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรง ต่อกฎหมาย พยายามปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดความถูกต้องเป็นธรรมในคดี และระมัดระวังไม่ถือวิสาสะกับผู้พิพากษาและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นุสบา นามจุมจัง (2553) ได้ศึกษาจริยธรรมของผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย

กรณีศึกษา หนายความในกรุงเทพมหานคร พบว่า จริยธรรมของหนายความในกรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นการปฏิบัติงานด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงานต่อลูกความ อีกทั้งมีผลต่อกระบวนการยุติธรรมด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านจริยธรรมต่อลูกความ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมต่อหนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม ด้านจริยธรรมต่อลูกความโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 9 ข้อ ระดับปานกลาง 1 ข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นุสบา นามจุมจัง (2553) ได้ศึกษาจริยธรรมของผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย กรณีศึกษาหนายความในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านจริยธรรมต่อลูกความ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีจริยธรรมต่อลูกความในระดับมาก โดยมีค่า $\bar{X}$ เท่ากับ 3.93 และค่า S.D. เท่ากับ 0.34

2. ด้านจริยธรรมต่อกระบวนการยุติธรรม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมต่อหนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม ด้านจริยธรรมต่อกระบวนการยุติธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 11 ข้อ ระดับปานกลาง 1 ข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุศรินทร์ ใหม่รุ่งโรจน์ (2551) ได้ศึกษาจริยธรรมของหนายความขอแรงในศาลจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า หนายความขอแรงมีจริยธรรมต่อกระบวนการยุติธรรมสูงมากโดยหนายความขอแรงมีพฤติกรรมสุภาพเรียบร้อยและให้ความเคารพศาล ให้เกียรติศาลในการดำเนินคดี ปฏิบัติตนด้วยความซื่อตรง ต่อกฎหมายพยายามปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดความถูกต้องเป็นธรรมในคดี และระมัดระวังไม่ถือวิสาสะกับผู้พิพากษาและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นุสบา นามจุมจัง (2553) ได้ศึกษาจริยธรรมของผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย กรณีศึกษา หนายความในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านจริยธรรมต่อกระบวนการยุติธรรม มีจริยธรรมต่อกระบวนการยุติธรรมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $\bar{X}$ เท่ากับ 3.97 และค่า S.D. เท่ากับ 0.65

3. ด้านจริยธรรมต่อประชาชน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมต่อหนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม ด้านจริยธรรมต่อประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ ระดับปานกลาง 3 ข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา

ของ นุสบา นามจุมจัง (2553) ได้ศึกษาจริยธรรมของผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย กรณีศึกษา ทนายความในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านจริยธรรมต่อประชาชน มีจริยธรรมต่อประชาชนในระดับมาก โดยมีค่า $\bar{X}$ เท่ากับ 4.02 และค่า S.D. เท่ากับ 0.64

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะ จริยธรรมทนายความ : ศึกษาเฉพาะกรณี ทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม พบว่าปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมของทนายความ คือ 1) ทนายความไม่ตรงต่อเวลาในการไปว่าความทำให้ลูกค้าความไม่พอใจในการทำงานของทนายความ 2) เรื่องค่าจ้างทนายความหรือค่าตอบแทน 3) ทนายความโฆษณาว่าตนเองเก่งกว่าทนายความคนอื่น และสามารถว่าความได้ทุกคดี แล้วสามารถวิ่งเต้นคดี ว่ารู้จักอัยการ ผู้พิพากษา 4) ทนายไม่ค่อยมีเวลาให้ลูกค้าความหรือทั้งคดีความไม่ว่าความให้ต่อและ 5) ทนายความที่เลือกรับคดีที่ตนเองถนัดทนายบางคนไม่เคยรู้คดีพิพาทเลย ส่วนข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับปัญหาจริยธรรม คือ 1) ควรมีความเป็นธรรมบ้างทนาย 2) ควรรับผิดชอบงาน 3) ควรพูดให้เพราะ 4) เมื่อได้รับเงินแล้วควรทำตามสัญญา 5) ควรรับผิดชอบงานตัวเอง 6) ควรให้ความร่วมมือ และสำนึกดี และ 7) ควรสนใจลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับจิตติ ตังศิริภัย และคณะ (2537 : 812) ที่กล่าวว่า นักกฎหมายดูแลทุกข์สุขของประชาชนในด้านความคิดละการกระทำ วิชาชีพนักกฎหมายจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิชาชีพนักกฎหมายมีลักษณะพิเศษประการหนึ่ง คือ เป็นงานที่ดำเนินการให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน ซึ่งจัดว่าเป็นงานที่ยากลำบาก และเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการตลอดไป ไม่ว่ายุคสมัยใดภารกิจดังกล่าวเป็นภารกิจหลัก ซึ่งต้องการผู้ประกอบวิชาชีพที่ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ยิ่งไปกว่านั้นประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน และจักต้องทำงานด้วยความอิสระ ไม่อยู่ภายใต้การปกครองของผู้ใด อย่างไรก็ตามทนายความจะต้องปฏิบัติงานด้วยความมีจริยธรรมในหน้าที่เพื่อให้เกิดกระบวนการยุติธรรมกับลูกค้า ซึ่งสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุภาพ เรียบร้อยและต้องให้ความเคารพต่อศาลด้วย เพื่อให้เกิดความถูกต้องเป็นธรรมในกระบวนการศาล อีกทั้งเป็นที่พึ่งของประชาชนต่อไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้

จากการศึกษาพบว่าจริยธรรมทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม ด้านจริยธรรมต่อประชาชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม

ควรมีจริยธรรมต่อประชาชน ให้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของความมุ่งมั่นตั้งใจ ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายให้เป็นที่ยึดของประชาชนซึ่งนายทนายควรจะเอาใจใส่ มุ่งมั่น ตั้งใจ และเคารพกฎหมาย ให้เป็นแบบอย่างและเป็นที่ยึดของประชาชนได้

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจริยธรรมของทนายความเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรนำไปพัฒนาหรือศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมทนายความในศาล จังหวัดอื่นๆ ของไทยเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของทนายความในศาล

เอกสารอ้างอิง

จิตติ ติงศิริภักย์ และคณะ. (2537). *ประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Tingsipat, Jitti., et al. (1994). *Law of Professional*. Nonthaburi : Sukhothai Thammatirat University.

นฤตย์ เสกธีระ. (6 มกราคม 2546). “เดินเครื่องชน,” *มติชน*, น. 6.

Sakteera, Narit. (2003, January 6). “Collider Walking,” *Matichon*, p. 6.

นุสบา นามจุมจัง. (2553). *จริยธรรมของผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมาย กรณีศึกษาทนายความในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Namjumjang, Nusaba. (2010). *Ethical of Legal Practitioners Case study Lawyer in Bangkok*. Master Thesis degree in Public Administration, Graduate students in Public Policy, Thammasat University.

บุศรินทร์ ใหม่รุ่งโรจน์. (2551). *จริยธรรมของทนายความขอแรงในศาลจังหวัดเชียงใหม่*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Mairungroj, Busarin. (2008). *Ethics of volunteer lawyers in Chiang Mai Provincial Court*. Independent study Master’s degree in Public Administration. Chiang Mai University.

- สิทธิโชค ศรีเจริญ. (2545). *รัฐกับศาสนา : บทความว่าด้วยอาณาจักรและเสรีภาพ*.
กรุงเทพฯ : สำนักงานสิทธิโชคศรีเจริญ.
- Srijarem, Sittichok. (2002). *State religion : Empire that Articles and liberty*.
Bangkok : Sittichok Srijarem office.
- สุธน หิณชิระนนท์. (2548). *ความยากจนที่ไม่เป็นธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
ประพันธ์สาส์น.
- Hincheeranan, Suton. (2005). *Poverty is unfair*. (2th ed.). Bangkok : Papansas.
- อาทิตย์ บุญอาจ. (2546). *จริยธรรมของทนายความของแรง : ศึกษาเฉพาะกรณี
ศาลจังหวัดอุบลราชธานี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Bunarj, Artit. (2003). *Ethics of volunteer lawyers : Case study in
Ubon Ratchathani Provincial Court*. Independent study Master's
degree in Public Administration, Graduate students in Public Policy.
Mahasarakham University.
- Yamane, T. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis*. Third edition.
Newyork : Harper and Row Publication.